

Bybelavontuur

Oorsig oor die Ou & Nuwe Testament

Waarom 4 Evangelies? Waarom verskil hulle? Wie was Matteus, Markus, Lukas en Johannes?

Do 15 Aug - 9:00
Matteus / Markus / Lukas / Johannes

1

Die BYBEL

NUWE Testament

2

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Ontstaan van Nuwe Testament

Jakobus: 49nC of 62nC
Galasiërs: 50-55nC
1 Tessalonisense: 50nC
2 Tessalonisense: 50nC
1 Korintiërs: 55nC
2 Korintiërs: 55-57nC
Romeine: 55-56nC
Judas: 55-65nC
Efesiërs: 56-62nC
Filemon: 56-62nC
Kolossense: 56-61nC
Filippense: 60-61nC
1 Timoteus: 61-64nC
2 Timoteus: 64nC
Titus: 61-62nC

Markus: 55-65nC
1 Petrus: 65nC
2 Petrus: 67nC
Matteus: na 70nC
Lukas: 70nC
Handelinge: 70nC

Johannes: 90nC
Hebreeërs: voor 96nC
1 Johannes: 90-95nC
2 Johannes: 90-95nC
3 Johannes: 90-95nC
Openbaring: 95nC

Mondeling oorgelewer
Jesus self het nooit geskryf nie
Behoefte wanneer eerste oog- en oorgetuies sterf
Fragmente op skrif
Oorspronklike dokumente verlore
Ons besit slegs afskrifte
Baie manuskripte:
** 5000+ Grieks
** 8000+ Latyns
** 1000 Armeens
** 100e ander

3

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

37vC - Herodus die Grote koning
5vC - Jesus gebore
6vC - Vlug na Egipte
4vC - Herodus die Grote sterf
3vC - Terugkeer na Nasaret
6nC - Judea word Romeinse provinsie
6nC - Jesus besoek tempel as kind
14nC - Tiberius word keiser
26-36nC - Pontius Pilatus goewerneur
24-30nC - Jesus se bediening
27-33nC - Kruisiging, opstanding, hemelvaart
- Pinkster & begin van kerk
33-34nC - Stefanus gestenig
- Paulus bekering
47nC - Jakobus marteldood
- Petrus gevangenis
48-48nC - Eerste sendingreis
49nC - Sinode in Jerusalem
49-52nC - Tweede sendingreis
53-57nC - Derde sendingreis
45nC - Nero word keiser
57-60nC - Paulus in gevangenis (Sesarea)
61-63nC - Paulus in gevangenis (Rome)
63nC - Paulus vrygelaat
67nC - Paulus marteldood (Rome)
70nC - Jerusalem verwoes deur Romeine

4 Evangelies

Handelinge

4

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

37vC - Herodus die Grote koning
 5vC - Jesus gebore
 6vC - Vlug na Egipte
 4vC - Herodus die Grote sterf
 3vC - Terugkeer na Nasaret
 6nC - Judea word Romeinse provinsie
 6nC - Jesus besoek tempel as kind
 14nC - Tiberius word keiser
 26-36nC - Pontius Pilatus goewerneur
 24-30nC - Jesus se bediening
 27-33nC - Kruisiging, opstanding, hemelvaart
 - Pinkster & begin van kerk

Josefus (Joodse Oudhede)
 - Twee verwysings na Jesus
 Romeinse skrywer Suetonius
 - "Chrestos"
 Geskiedskrywer Takitus
 - Christus ly onder Pontius Pilatus
 Plinius die Jongere
 - "Christene"

4 Evangelies

www.bybelavontuur.co.za

5

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

4 Evangelies

Sinoptiese Evangelies (1776)
 = Gesamentlike oorsig / saam kyk / hoofsaaklik

Johannes

www.bybelavontuur.co.za

6

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Nie letterlike woorde (ipsissima verba) van Jesus
 Aramees (Jesus se taal) en Grieks (NT)
 Slegs flitse en fragmente
 Nie geskiedenis maar verkondiging
 Slegs Matteus / Levi was 'n ooggetuie
 Geen biografiese besonderhede van Evangeliste in Evangelies
 Lukas doen noukeurig navorsing?
 Hulle skryf omdat hulle nie anders kan/wil nie
 Nie naakte stem of direkte woorde van God MAAR Woord van God
 Geen voorwoord in Evangelies
 Evangelie = blye boodskap

www.bybelavontuur.co.za

7

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Markus

Eerste Evangelieskrywer - 60-65nC
 ** (140nC - Papias, biskop van Frigië)
 Markus ten die herinneringe van Petrus op
 Petrus in Rome
 Sterk Romeinse karakter

Wie was Markus?
 * Nie seker
 * Johannes Markus, seun van Maria (Hd 12:12)
 ** Vergesel Barnabas (sy oom of neef)
 ** Saam Paulus op eerste sendingreis (Hd 13:38-39)
 ** Petrus: "My seun, Markus" (1 Pet 5:13)

Kortste Evangelie
 Min aanhalings uit Ou Testament
 Skryf vir Romeinse lesers

www.bybelavontuur.co.za

8

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Markus

Temas:

Jesus Christus is die Gesalfde en Seun van God

Nabyheid van Koninkryk van God

Menslikheid van Jesus (5:9,30; 6:38; 9:16,21)

Messiaanse geheimhouding (3:12)

Mense naby Jesus se onvermoë om Hom te verstaan: familie en dissipels (6:1-6; 14:1-2; 14:27-31)

Alleen aan kruis - geen dissipels

Laaste kruiswoord: "My God, my God, waarom het U my verlaat?" (15:34)

Romeinse hoofman: "Hierdie man was werklik die Seun van God" (15:30)

Romeinse Evangelie

www.bybelavontuur.co.za

9

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Matteus

70-80nC

Geskryf deur Matteus / Levi (Mt 9:9, Mk 2:14)

Bekeerde Jood

Skryf vir die Jode?

* Verduidelik nie Joodse gebruike nie

Vervullingskarakter: "Sodat die Skrif vervul sou word"

Belangrike temas:

- * Koninkryk van God
- * Koninkryk van die hemele
- * Die Wet
- * Die kerk

Verkondig Jesus as die Seun van koning Dawid

* "Kyk, jou koning kom na jou toe; Hy is nederig en ry op 'n donkie" (21:5)

Koninklike Evangelie

www.bybelavontuur.co.za

10

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Lukas

Anonieme Evangelie

** Tussen 65-70nC?

** Tussen 80-85nC?

Ireneus skryf 3e Evangelie aan Lukas toe

** Geneesheer

** Heidense (nie-Joodse) afkoms

** Vergesel Paulus op sendingreise

** "Geliefde geneesheer, Lukas" (Kol 4:14, Flm v24)

** Waarskynlik deel van "ons" in Hd 16:10-17,20; 5:15,21; 21:1-18; 27:1-18)

Groter belangstelling en bewoënhed teenoor siekes

Baie klem op Jesus, die vergewende Heiland

** "Vader vergeef hulle, want hulle weet nie wat hulle doen nie" (Slegs Lk 23:24)

www.bybelavontuur.co.za

11

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Lukas

Jesus se liefde en bewoënhed oor...

** Sondaars

** Armes (1:52-53, 6:20,24,25...)

** Verstoteling (Samaritane)(17:11-19)

** Half-Jood Herodus (3:8-12)

** Misdadigers (23:34-43)

** Vroue (7:11-17; 8:8; 10:38-42)

** Kinders (Weduwe se seun - 7:11-17)

** Blye boodskap vir arm mense (4:18; 7:22)

Geslagsregister - terug na Adam

Vreugdekarakter (1:14,44,47; 2:10; 24:41,52)

Geografiese raamwerk: Galilea - reisbeskrywing - Jerusalem

Evangelie vd nederige Jesus

www.bybelavontuur.co.za

12

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Johannes

Anoniem
 Heeltemal anders as Sinoptiese Evangelies
 Spesifieke doel: Joh 20:31

Wie was Johannes?
 ** Ireneus (180nC) - Johannes, seun van Sebedeus
 ** Woon en Efese en skryf daar

"Dissipel vir wie Jesus lief was" (13:23; 19:26; 20:2; 21:7,20)

Jesus werk hoofsaaklik in Galilea - gaan 1x na Jerusalem vir Paasfees
 Kort vergelykings
 ** Goeie herder
 ** Boer
 ** Wingerdstok & lote

Insidente wat nie in ander Evangelies voorkom:
 ** Water in wyn
 ** Voetwas
 ** Hoëpriesterlike gebed

www.bybelavontuur.co.za

13

Bybel-avontuur: Nuwe Testament

Johannes

Geen...
 ** geboorteverhaal - Jesus van die begin af daar
 ** stryd in Getsemane
 ** instelling van nagmaal (geen sakramente)
 ** Simon van Sirene
 ** vroue wat rou

Heerlikheidsmotief
 ** Weg na Golgota is 'n triomftog

Unieke begrippe:
 ** Jesus is die Woord
 ** Lig en lewe
 ** Vleesgeworde Woord
 ** Vol van heerlijkheid, genade em waarheid
 ** Lam van God

Evangelië van die heerlijkheid van Jesus

www.bybelavontuur.co.za

14

15

16